

VÆKST

2021 – uge 21

Den afgørende svampebekæmpelse i vinterhvede på et fuldt udviklet faneblad

Mange hvedemarker er nu i st. 37 (fanebladet synligt men endnu sammenrullet), mens hovedskuddene i de tidligste marker/sorter, og især på milde lokaliteter, er i st. 39 (fanebladet fuldt udviklet). Landet over står vi således overfor den helt afgørende svampebekæmpelse i hveden – og fra nu af gælder det uanset hvad også i sunde sorter som Pondus, Momentum og Informer. Man har længe kunnet observere aktive septoria-sporer på de nedre blade og de frostsvedne bladspidser. Septoria spreder sig op i planterne, når våde blade rammer hinanden i vinden. De seneste ugers regn betyder, at man landet over uanset sort skal være meget på vagt (og på forkant) nu. Med temperaturerne i maj i år går der i underkanten af tre uger fra smitten sker, til man kan se de synlige symptomer på bladene. Fra st. 37 udløser 4-5 dage med > 1 mm regn/mere end 20 timer i træk med bladfugt en bekæmpelse af septoria i **alle** sorter i ubeskyttede marker (en eventuel tidligere svampebehandling beskytter i cirka 12 dage, hvorefter der igen skal vurderes regn/fugt). Vær også obs. på gulrust i modtagelige sorter som Heerup, Sheriff, KWS Zyatt, KWS Scimitar, KWS Firefly, Elixer og KWS Lili. Gulrusten blev svækket i den hårde frostperiode i februar, men trives bedst i køligt og fugtigt vejr, som vi oplever nu, og kan bryde frem sent i vækstperioden.

Det nye svampemiddel, Balaya, skal i anvendelse på et fuldt udviklet faneblad

Balaya blev tidligt i foråret godkendt til anvendelse i korn og har især en stærk effekt mod septoria og en god sideeffekt mod rust. Midlet indeholder et nyt triazol-aktivstof, Revisol, og desuden aktivstoffet Pyraclostrobin, kendt fra Comet Pro. Revisol giver over 90% bekæmpelse af alle septoria-linjer, herunder også ellers resistente linjer, og har en lidt mere helbredende og længere virkning end hidtil kendte midler. Dette sammenholdt med midlets fysiologiske effekt gennem pyraclostrobin betyder, at Balaya er det stærkeste valg på markedet til den afgørende fanebladssprøjtning i vinterhvede, hvilket især giver sig til udtryk ved højt smittetryk af septoria. Balaya må kun anvendes 1 gang pr. sæson og senest i vækststadium 40 (lige inden begyndende skridning).

Timing af den afgørende fanebladssprøjtning

Uanset middelvalg beskytter man kun den del af bladet, der er fremme på sprøjtetidspunktet. For at opnå/sikre det fulde potentiale af Balaya, bør den afgørende fanebladssprøjtning, som bidrager klart mest til merudbyttet, således først foretages, når fanebladene er fuldt udviklede i størstedelen af både hoved- og sideskud. Modsat må fanebladene ikke efterlades ubeskyttede i længere tid efter fremkomst.

Behov for "mellemsprøjtning" inden fanebladssprøjtningen?

Hvedens udviklingstrin, og hvornår der eventuelt er foretaget en tidligere svampebehandling, afgør her og nu, om det er nødvendigt at foretage en "mellemsprøjtning", **inden** den afgørende fanebladssprøjtning med Balaya iværksættes. I de senest udviklede marker, som i denne uge (uge 21) fortsat kun er i st. 37, og herunder også sent udviklede marker, der eventuelt er svampebehandlet for mere end 14-16 dage siden, vil det være nødvendigt hurtigst muligt at behandle med f.eks. 0,3-0,4 ltr. Prosaro pr. ha. Lykkes denne "her og nu-mellemsprøjtning" ikke pga. manglende sprøjtevejr, må alternativet være anvendelse af den højst angivne dosis i tabel 1 af Balaya på fanebladet for at sikre nok "helbredende" effekt. I marker, der er svampebehandlet indenfor de seneste cirka 10-12 dage, og/eller i marker, hvor fanebladene er tæt på at være fuldt udviklede, undlades "mellemsprøjtningen", og de lavest angivne doser i tabel 1 af Balaya anvendes, når fanebladene i hovedparten af hoved- og sideskud er fremme. I mange marker vil det være fra ultimo denne uge (uge 21) og ind primo uge 22, hvor vejrmeldingen pt. heldigvis også lover godt sprøjtevejr.

I tabel 1 ses vores anbefalinger til den helt afgørende svampebekæmpelse på fuldt udviklede faneblade. Mange års landsforsøg har vist, at den samlede normaldosering i faneblads- og aksbeskyttelsen skal ligge på 50-75% ved middel smittetryk, 75-100% ved højt smittetryk og 100-125% ved meget højt smittetryk af septoria. I år betyder det fugtige vejr og det nu meget høje smittetryk, at dosis i fanebladsbeskyttelsen skal ligge til den høje side, mens dosis i den afsluttende aksbeskyttelse derefter kan tilpasse vejrfoldene og smittetrykket i skridnings- og blomstringsfasen. Normaldosering er for Balaya 1,5 ltr./ha og for Propulse og Prosaro 1,0 ltr./ha.

Tabel 1. Anbefalinger til fanebladsbeskyttelse i hvede

Tidspunkt/stadie	Sorter	Middel*	Dosering pr. ha**
Fanebladet fuldt udviklet, st. 39	Mindre modtagelighed for septoria: Pondus, Momentum, Informer, KWS Extase, Heerup	Balaya	0,6-0,8 ltr.
	Høj modtagelighed for septoria: Kvium, Graham, LG Skyscraper, Sheriff, KWS Scimitar, KWS Zyatt, KWS Firefly, Chevignon, KWS Lili, Benchmark, Torp, øvrige sorter	Balaya	0,8-1,0 ltr.
<p>*Kun helt undtagelsesvis (forfrugt hvede og samtidig pløjefri) hvis hvedebladplet (DTR) er mere dominerende end septoria, bør der i stedet anvendes 0,5-0,6 ltr. Propulse + 0,25 ltr. Orius Max pr. ha på fanebladet. **Er/har det ikke været nødvendigt/muligt at foretage en svampebehandling frem til og med st. 37 og/eller ved højt smittetryk af septoria (højrisikoområder for septoria) anvendes den højst angivne dosis.</p>			

Aksbeskyttelsen

En målrettet forebyggelse af akfusarium skal i givet fald foretages indenfor den uges tid hveden blomstrer. Ved at anvende Balaya på fuldt udviklede faneblade og med midlets langtidsvirkning, vil aksbeskyttelsen målrettet septoria og rust ofte kunne foretages på fuldt gennemskredne aks/ved begyndende blomstring. En målrettet behandling mod akfusarium kan forebygge toksiner, og er især aktuel under fugtige forhold ved blomstring, ved pløjefri dyrkning og samtidig hvede efter hvede/triticale/majs, samt hvis kornet skal anvendes til egen opfodring eller afregnes som brødhvede. Når støvknapperne hænger ud fra akset, vil en behandling være for sen. I tabel 2 ses vores anbefalede løsninger til aksbeskyttelse i vinterhvede.

Tabel 2. Anbefalinger til aksbeskyttelse i vinterhvede.

Tidspunkt/stadie	Middel	Dosering pr. ha	Bemærkninger
Aksbeskyttelsen, st. 55-61 Se nedenstående om middelvalg og dosis forebyggende mod akfusarium*	Propulse + Orius Max eller Prosaro	0,3-0,5 ltr. + 0,2 ltr. 0,4 ltr.	Dosis og middelvalg afgøres af smittetryk og anvendt dosis af Balaya på fanebladet. Ved højt smittetryk og i modtagelige sorter anvendes højst angivne dosis af Propulse + Orius Max. Ved lavt smittetryk og evt. anvendt høj dosis af Balaya på fanebladet, kan der anvendes Prosaro eller lavest angivne dosis af Propulse + Orius Max.
<p>*Hvis samtidig ønske om sideeffekt mod akfusarium i blomstringsfasen skal der anvendes mindst 50% normaldosering af midler med effekt. F.eks. 0,5-0,6 ltr. Prosaro pr. ha eller den højst angivne dosis af Propulse + Orius Max. Sprøjtefristen for Propulse er st. 61, mens andre midler kan anvendes i hele blomstringsperioden. Maks. 2 gange for hhv. Prosaro, Propulse og Orius Max pr. sæson. Obs. på triazolregnskabet, hvor både Prosaro, Orius Max og Balaya skal indregnes. Man rammer tæt på loftet med de angivne midler og doseringer med i alt tre svampesprøjtninger i de nødvendige doseringer ved højt smittetryk/forebyggelse af akfusarium.</p>			